

গণস্বপ্ন

ত্রয়োবিংশ বছৰ • তৃতীয় সংখ্যা • ডিচেম্বৰ, ২০১৫

কবিতাৰ বঙ্গদৃষ্টি

সমীৰ ভাঁতীৰ কবিতা

ভাষিক অপসীয়া জাতিৰ সংকট

অসমীয়া গীতি-সাহিত্যত জাতীয় চেতনা

গৰিয়সা

ত্ৰয়োবিংশ বছৰ • তৃতীয় সংখ্যা • ডিচেম্বৰ, ২০১৫

সম্পাদকীয় : অসম আৰু অসমীয়া সাহিত্যত জাতীয়া
চেতনা □ ৪

ছাপোনাৰ মতামত □ ৫-৬

কবিতা : জীৱন নবহ, তৰুণ বৰুৱা, বেবী ভূঞা,
ভূষণ কলিতা, জোনমণি দাস, কিশোৰ মনজিৎ বৰা,
বিজয় বেজবৰুৱা □ ৮-১১
সমীৰ জাতীৰ কবিতা □ ১২-১৪

প্ৰবন্ধ

সমীৰ জাতীৰ কবিতা : ডঃ প্ৰাণজিৎ বৰা □ ১৬-১৭

ফুলনা-মূলক দৃষ্টিত শতব্দেৰ চৰ্চা :

ডাঃ বিমল মজুমদাৰ □ ২০-২৪

কবিতাৰ ব্যৱস্থা : দিনেশ গোস্বামী □ ২৬-২৮

ভাষিক অসমীয়া জাতিৰ সংকট : অনন্ত কলিতা □ ৩০-৩২

অসমীয়া ভাষাৰ সংকট আৰু অসমীয়াভাষীৰ কৰণীয় :

চন্দন শৰ্মা □ ৩৩-৩৬

অসমীয়া গীতি-সাহিত্যত জাতীয় চেতনা : পৰেশ চন্দ্ৰ বৰা,

তপু বৰা শইকীয়া, স্বীপেন নাথ, অচ্যুৎ বৰা □ ৩৭-৩৯

সমালোচনা সাহিত্যত হেম বৰুৱাৰ 'সাহিত্য আৰু
সাহিত্য'ৰ স্থান : ডঃ সঞ্জিতা বৰা □ ৪০-৪৩

বঙ্গভাষা : কামকেলি আৰু অধ্যাত্মবোধ সম্পৰ্কত দৃষ্টিপাত

ডাঃ পদ্মলোচন হাজৰিকা □ ৪৪-৪৭

ককৰা-মোক্তনৰ পাতালী গংগা : পুণ্য শইকীয়া □ ৪৮-৪৯

শিৱসেনি ফুকনৰ 'টোপনিতো তেওঁ মোক খেদি ফুৰিছিল' :

এটা আলোচনা : ডাঃ শঙ্কুনাথ ৰাজবংশী □ ৫০-৫৫

অসমীয়া কবিতাত লোক-সাহিত্যৰ বিষয় ভাষণা :

অমল কেশৱী □ ৫৪-৬৭

শব্দ

সমীৰ জাতীৰ কবিতাৰ স্থান : ডি. বি. বি. □ ৬৭-৬৮

সমীৰ জাতীৰ কবিতাৰ স্থান : ডি. বি. বি. □ ৬৭-৬৮

জীৱনৰ এখন ছবি : সৰ্বিতা দেৱী □ ৭২-৭৬

গুৱাহাটীত গান : কমলা শৰ্মা □ ৭৭-৭৮

নভা বজা ভাটনি

অজ্ঞানৰ সাতটা কবিতা : অনুৰাগ : মতেশ পাৰিচ

ইন্সপানৰ বাণী : মূল : পুৰিণ (বাছিয়া)

অনুবাদ : সংগীতা ফুকন □ ৮০-৮১

পাৰাবাহিক উপন্যাস

কড়ি বেলাৰ সাপ : দেবব্ৰত দাস □ ৮২-৮৮

অস্তিত্ব : অমণিকা বৰা □ ৮৯-৯১

অভূতপূৰ্ব অঞ্চল

অনুপম মোহনা সুন্দৰবন : ডাঃ বৰদা চৰণ শৰ্মা □ ৯২-৯৭

বিচিত্ৰ বিজ্ঞান

হানো নলেডি : মানুহৰ অন্য এক প্ৰজাতিৰ বন্ধন :

ডাঃ দিনেশ চন্দ্ৰ গোস্বামী □ ৯৮-৯৯

অৱশ্য চিন্তনীয়

অসমীয়া মানুহ ক'লৈ যাব, ক'ত বাচিব ?

দীপাংকৰ মগ্ন বৰুৱা □ ১০০-১০১

ঔপোহৰ

চাৰ্লি চেপুলিন, মলিনীধৰ ভট্টাচাৰ্য আৰু এখন চিত্ৰ-প্ৰদৰ্শনী :
অংকুৰ ডেকা □ ১০২-১০৫

গ্ৰন্থ-সমালোচনা

'আলিমুৰ্ব্ব কেঁকুৰি' : এজন সাংবাদিকৰ জীৱন-সম্ৰামণ ছবি :

নিফুল চান্দেই।। 'লেটিন আমেৰিকাৰ বিশ্বত আৰু শিল্প' :

মনোৰম ভূষণ কৰিণী : ডাঃ দীপ্তি ফুকন পৰিচালিত।। 'বহু

প্ৰেক্ষাপট যোগে'ত অসমৰ ঠেংকুৰি— এক অজানা অসমৰ

বিকৃতি □ ১০৬-১১৭

সৰ্বিতা দেৱীৰ □ ১১১

সমীৰ জাতীৰ কবিতাৰ স্থান : ডি. বি. বি. □ ৬৭-৬৮

REDMI NOTE 7 5G MI DUAL CAMERA

অসমীয়া সমালোচনা সাহিত্যত হেম বৰুৱাৰ 'সাহিত্য আৰু সাহিত্য'ৰ স্থান

ডঃ সখিণ্ডা বৰা

একে আঘাৰে ক'বলৈ গ'লে সমালোচনা হৈছে কোনো বিষয়ৰ ওপৰত সূক্ষ্ম আৰু তীক্ষ্ণ অনুদৃষ্টিৰে কৰা গভীৰ পৰ্যবেক্ষণ, যাৰ চিন্তা আৰু অনুভূতি দুয়োটাকে জাগ্ৰত কৰিব পাৰে। ইয়াৰ দুটা দিশ বিশ্লেষণধৰ্মিতা আৰু সৃষ্টিধৰ্মিতা। সমালোচনাই কোনো মৌলিক ৰচনাৰ লুকাই থকা সৌন্দৰ্য আৰু দুৰ্বলতা দুয়োটাকে পাঠকৰ সন্মুখত উদঙাই দেখুৱাব পাৰে। বিচাৰ আৰু মন্তব্য সমালোচনাৰ সোঁহাত আৰু বাঁওহাত। অসমীয়া সাহিত্যত সাহিত্য বিচাৰ বা সমালোচনাই 'অৰুণোদই'ৰ দিনতে গজালি মেলিছিল যদিও 'জোনাকী'ৰ জোনাকতহে তাৰ অঁহ-পাঁহ মুকলি হয়। শ্ৰীশঙ্কৰদেৱৰ অনবদ্য সৃষ্টি আৰু কৃতিৰ মূল্যায়নৰ বাবে লক্ষ্মীনাথ বেজবৰুৱাদেৱে কলম তুলি ল'লে। ঠিক সেই মুহূৰ্তৰ পৰাই অসমীয়া সাহিত্য বিচাৰত প্ৰাণ সঞ্চাৰ হ'ল। তেখেতে আৰম্ভ কৰা ধাৰাটোক নিৰ্দিষ্ট গঢ়-গতি দিলে বাণীকান্ত কাকতিদেৱে। ১৯২৯ চনত 'আৱাহন'ৰ জন্মত অসমীয়া সাহিত্য বিচাৰে নতুন ছন্দ পালে। নিৰপেক্ষতা, বুদ্ধিমত্তা আৰু তত্ত্বদৰ্শিতাবে লম্বোদৰ বৰা, সত্যনাথ বৰা, কৃষ্ণকান্ত সন্দিকৈ, নূৰ কুমাৰ ভূঞা, ডিম্বেশ্বৰ নেওগ, বিৰিঞ্চ বৰুৱা আদিয়েও এই যাত্ৰাত হাত মিলালে আৰু সমালোচনা সাহিত্যক অধিক বিকশিত কৰাৰ চেষ্টাত ব্ৰতী হ'ল।

কাকতিদেৱে সূচনা কৰা এই ধাৰাটোতে তুলনামূলক সমালোচনাৰে আত্মপ্ৰকাশ কৰিলে হেম বৰুৱাদেৱে। কবি, কথা-সাহিত্যিক, বক্তা, সাংবাদিক, শিক্ষাবিদ, ৰাজনীতিক আৰু অতুলনীয় ভ্ৰমণ কাহিনীৰ স্ৰষ্টা হিচাপে পৰিচিত হেম বৰুৱাই (১৯১৫-১৯৭৭) তেখেতৰ সমালোচনাৰ মাধ্যমেৰেও অসমীয়া সাহিত্যক বিস্তৃত ৰূপ দিয়াত বিশেষ অৰিহণা আগবঢ়াইছিল। সমাজবাদী আদৰ্শৰে অনুপ্ৰাণিত হেম বৰুৱাই সাহিত্য, সংস্কৃতি আৰু ৰাজনীতিক সামৰি অসমীয়া আৰু ইংৰাজী দুয়োটা ভাষাতে প্ৰবন্ধ ৰচনা কৰিছিল। 'আৱাহন'ত প্ৰকাশিত 'দেশম বহুব, পঞ্চম সংখ্যা' আধুনিক অসমীয়া সাহিত্যত ৰিয়েলিজম আৰু ৰোমাঞ্চ' হৈছে তেখেতৰ প্ৰথম সমালোচনামূলক প্ৰবন্ধ। অসমীয়া সমালোচনাৰ ধাৰাটো পৰিস্ফুট কৰি তোলাত তেখেতৰ 'সাহিত্য আৰু সাহিত্য', 'আধুনিক সাহিত্য', 'সাহিত্য আৰু সমস্যা', 'সানমিহলি', 'আঁচুফুল', 'ছিন্নমূল' এই গাঁও এই গীত' আদি গ্ৰন্থসমূহৰ যথেষ্ট

অৰিহণা আছে।

হেম বৰুৱাদেৱৰ 'সাহিত্য আৰু সাহিত্য'ত বাৰটা প্ৰবন্ধ থুপাই থোৱা আছে। ইয়াৰ ৰচনাসমূহ বেছি সংখ্যকৰে মূল প্ৰতিপাদ্য হৈছে ৰোমাঞ্চিক কবিতা। প্ৰথম প্ৰবন্ধ 'অসমীয়া সাহিত্যত প্ৰতীকবাদ'ত হেম বৰুৱাদেৱে প্ৰতীকবাদৰ যথাযথ সংজ্ঞা দিবলৈ আগবাঢ়োঁতে প্ৰতীকবাদৰ বিভিন্ন বিভাজনলৈয়ো সম্যক ব্যাখ্যা আগবঢ়াইছে। শ্ৰীশঙ্কৰদেৱৰ কাব্য-সাহিত্যৰ পৰম সন্ধানী গভীৰ ইন্দ্ৰিয়াতীত ভাৰসিদ্ধ প্ৰতীকৰ পৰিবহণধৰ্মিতাক বৰুৱাদেৱে

বিশেষভাৱে উল্লেখ কৰিছে। ঈশ্বৰ আৰু মানৱৰ আধিভৌতিক সম্পৰ্ক প্ৰতিপাদনত ব্যৱহৃত প্ৰতীকবাদক বৰগীতৰ প্ৰসংগ টানি তেওঁ সাৱলীল ব্যাখ্যা কৰিছে। বধকাব্য আৰু হৰণ কাব্যত হোৱা প্ৰতীকৰ প্ৰয়োগ সম্বন্ধেও হেম বৰুৱাই উল্লেখ কৰিছে। সাহিত্যৰ প্ৰতীকবাদত যে যৌনতাৰো সম্পৰ্ক আছে এই বিষয়ে তেওঁ মন্তব্য কৰিছে যে বিহগীতত গাৰ বিহা বা বাঁহ গছজোপাকো পোনপটীয়া অৰ্থৰ অন্তৰালত থকা অন্তৰ্ৱৰ্তী অৰ্থৰ প্ৰতীক বুলি ধৰিব পাৰি। এই গীতসমূহত সামাজিক

প্ৰতীকবাদৰ বিশেষ প্ৰতিফলন ঘটছে, যেনে— বিহগীতত কলপনিক পূৰ্ণ যৌৱনৰ প্ৰতীক বুলি সামাজিকভাৱে গণ্য কৰা হয়। ঠিক সেইদৰে কৃষিভিত্তিক উৎসৱ বিহত গৰুৰ প্ৰজনন শক্তিৰ উৎকৰ্ষ কামনা কৰি লাউ-বেঙেনা দলিওৱাটোও প্ৰতীকী ৰূপহে। বৰুৱাদেৱে অসমীয়া সাহিত্যৰ প্ৰতীকবাদৰ দুটা বিশিষ্ট যুগ চিহ্নিত কৰি প্ৰতীকবাদে যে অসমীয়া কবিতাৰ আধুনিক যুগটো স্পষ্টভাৱে প্ৰভাৱিত কৰিছিল তাৰ মূল্যায়ন আগবঢ়াই কৈছে, "কুৰি শতিকাৰ আগছোৱাৰ অসমীয়া কবিতাৰ ভাব আৰু ৰূপ-ৰীতি প্ৰতীকবাদী।" আধুনিক অসমীয়া কবিতাৰ প্ৰতীকবাদী ধাৰাটো বিচাৰ কৰিবলৈ গৈ হেম বৰুৱাই অম্বিকাগিৰী ৰায়চৌধুৰীৰ গভীৰ আধ্যাত্মিক আৰু দাৰ্শনিক তত্ত্বৰে পৰিপুষ্ট 'তুমি', নলিনীবালা দেৱীৰ বহস্যবাদ আৰু বিশ্বসৃষ্টিৰ বুকুত প্ৰতীকী মানৱ আত্মাৰ জন্মান্তৰৰ আকুলতাৰ প্ৰতিচ্ছবি 'পৰমতৃষা', 'মফিজুদ্দিন আহমদ হাজৰিকাৰ ছুফীবাদৰ মিষ্টিকধৰ্মী দৰ্শনৰ প্ৰতীকধৰ্মিতা সম্বলিত 'দিনকণা'ৰ প্ৰসংগ টানি আনিছে। বেজবৰুৱাৰ 'কদমকলি'ৰ কবিতাত প্ৰকৃতি আৰু জীৱনৰ প্ৰতীকী প্ৰতিফলন আৰু চন্দ্ৰকুমাৰ আগৰৱালাৰ কবিতাত দাৰ্শনিক তত্ত্বৰ প্ৰতীকী ৰূপ লেখকে পৰ্যবেক্ষণ কৰিছে। দুৰ্গেশ্বৰ শৰ্মাৰ 'পুতুলি', 'বিশ্বভাবনা' আৰু 'প্ৰাৰ্থনা', ৰঘুনাথ চৌধাৰীৰ